

розкривається історичний контекст життя й діяльності Шевченка — постаті й події (аж до цілого блоку статей під загальною шапкою “Україна в часи Шевченка”).

Стосовно проблем організації сучасного шевченкознавства: хотілося б становчо підтримати утворення й стабілізацію Черкаського наукового центру шевченкознавчих досліджень, заснованого спільними зусиллями Інституту літератури та Черкаського держуніверситету ім.Б.Хмельницького, передусім колишніх аспірантів ІЛ В.Поліщука й В.Пахаренка за сприяння ректора А.І.Кузьмінського. Роль Центру в дослідженні й підготовці молодих дослідників-шевченкознавців очевидна. Окрім того, Центр у співпраці з Інститутом літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України провів міжнародний симпозіум “Тарас Шевченко і європейська культура”, 34-ту наукову шевченківську конференцію, перебуває напередодні ювілейної 35-ї НШК; видано збірники двох конференцій, укладено й видано ювілейну бібліографію наукових шевченківських конференцій за півстоліття. Дуже важливо й те, що Центр видає праці заборонених ще донедавна шевченкознавців, — словом, діє надзвичайно продуктивно; а за державного сприяння науковий внесок Центру буде, поза сумнівом, ще більш суттєвим.

Ще одна надзвичайно важлива проблема: побудова і створення на базі Національного музею Тараса Шевченка (Київ) та відповідних відділів Інституту літератури головного шевченкознавчого осередку — Шевченкового Дому — з ініціативи акад. М.Г.Жулинського. Саме така інституція дасть змогу розвинути синтетичні дослідження творчого феномену Шевченка як універсального митця світового масштабу, відновити в ІМФЕ перервану традицію шевченківського мистецтвознавства, не кажучи вже про колосальні можливості популяризації його постаті й доробку.

До останніх здобутків роботи відділу шевченкознавства Інституту літератури належить видання літературної частини — перших шести томів — 12-томного Повного зібрання творів Тараса Шевченка (2001—2003, видавництво “Наукова думка”). Нині готуємо також і перші т.зв. пробні зошити тексту першого тому Шевченківської енциклопедії, що забезпечить апробацію статей зацікавленими колами наукової громадськості.

Сергій Гальченко

1926 року в Харкові було створено Інститут Тараса Шевченка, одним із основних завдань якого було збирання й збереження рукописної і мистецької спадщини насамперед Т.Г.Шевченка, а згодом і інших українських письменників XIX—XX століть. На початку тридцятих років мистецьку спадщину було передано до новоствореної Галереї картин Т.Г.Шевченка, а архівні матеріали залишилися на збереженні в тодішньому Інституті української літератури. Доля мистецької спадщини була складною, оскільки вона “мандрувала” від одної установи до іншої, доки не знайшла місця свого постійного зберігання в Центральному музеї Т.Г.Шевченка, який було відкрито у квітні 1941 року в Маріїнському палаці в Києві. Нині близько шестисот картин Т.Г.Шевченка є основною цінністю фондової колекції Національного музею Тараса Шевченка й базовою основою для підготовки 7—11 томів Повного зібрання творів у дванадцяти томах. Упродовж багатьох років науковці музею спільно з Інститутом мистецтвознавства, фольклору та

етнології ім. М.Т.Рильського працювали над підготовкою томів мистецької спадщини академічного видання. Нині вже здано до видавництва “Наукова думка” том 7, завершується підготовка 8-го тому, але це лише текстовий матеріал (вступна стаття, коментарі тощо). Досі повністю не перефотографовано усіх мистецьких творів. Для того, щоб підготувати для репродукування всі мистецькі твори, згідно зі складеним кошторисом необхідно витратити не менше одного мільйона гривень. Музей не має таких коштів. Видання здійснюється на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення України за національною програмою випуску суспільно необхідних видань, але цією програмою не передбачено фінансування саме підготовчих робіт. Міністерство економіки забороняє використання коштів на підготовчі роботи, але без цього томи мистецької спадщини ніколи не вийдуть у світ. Хто їх профінансує – поки що невідомо.

Маємо вже два укази Президента України про спорудження в Києві сховища для зберігання рукописів класиків української літератури. Йдеться насамперед про фонди відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, чисельність яких постійно зростає, але власного архівосховища для їх збереження ми, на жаль, досі не маємо.

Колись багатомільйонні тиражі видань приносили тодішній УРСР значні прибутки, на частину яких можна було побудувати сховище на зразок будівлі Матенадарану – національного інституту вірменських рукописів. Якщо ж Україна не має досі ні національного інституту рукописів, ні сховища для них, то ми ризикуємо втратити наші дорогоцінні скарби – рукописи українських письменників XVII–XX століть, зібрані в Інституті літератури.

Передплачуйте “Слово і Час” – єдиний академічний літературознавчий журнал про українську та світову літературу.

Передплатний індекс – 74423

Електронний варіант

на Web-сторінці за адресою:

**Слово
і
Час**

www.word-and-time.iatp.org.ua

